

De drie maatschappelijke pilaren van de toekomst

(Door: Jean-Paul Close, auteur, spreker, strategisch adviseur en CEO 5K Group. Juli 2007)

Introductie

Maatschappijen die uitsluitend draaien op productiviteitsmaatstaven groeien uit de tijd en zijn potentieel gevaarlijk wegens de agressie die zij met zich meebrengen om hun noodzakelijke groei te kunnen waarborgen. In dit artikeltje doe ik een voorstel dat dient ter inspiratie voor discussie en zou relatief eenvoudig haar weg zou kunnen vinden in ons bestaan zonder agressie of politieke standpunten, simpelweg door de globale en lokale belangen te verdelen in drie maatschappelijke en economische machten.

Productiviteit maatschappij

De manier waarop onze huidige maatschappij is georganiseerd noem ik gemakshalve de samenleving gebaseerd op "productiviteit". Grondwettelijk is vastgelegd dat iedereen recht heeft op arbeid. Dit recht is eigenlijk uitgegroeid tot een plicht vandaag de dag daar de staatsbegroting volledig is opgebouwd uit de arbeidsproductiviteit van haar bevolking. Net als in de meeste westerse landen zijn de inkomsten van de overheid te beschrijven aan de hand van drie hoofdgroepen:

- **BTW:** Dit is de belasting die de eindgebruiker betaalt over de goederen en diensten die worden gebruikt. Het heet dan ook de "belasting toegevoegde waarde". Dit is basis van kapitalisme waarin een keten van waarde toevoegingen de rijkdom van een maatschappij bepaald. Als een bevolking veel gebruikt dan draait het toegevoegde waarde motortje optimaal. Daarom wordt er veel gesproken over de zogenaamde "koopkracht", hoe groter, hoe beter (voor de overheid).
- **Inkomstenbelasting:** Deze belasting wordt geïnd van de werkende mens. Hoe meer gesalarieerde werknemers er actief zijn in het land des te beter het ook is voor de inkomsten van de staat. Mensen die niet werken dragen dus niet bij aan de begroting en als zij een uitkering of pensioen krijgen dan zijn zij vooral een kostenpost.
- **Vennootschapsbelasting:** Deze belasting wordt geïnd over de winst die de ondernemingen, groot en klein, maken.

De meeste overheden hebben hun belangen in het bedrijfsleven geprivatiseerd en dus verkocht of op andere manieren te gelde gemaakt. Het overgebleven simpele rekenkundige inkomstenmolentje van de overheid is ook de basis voor de uitgavenmogelijkheden van diezelfde overheid. Ruim 50% van het ontvangen geld gaat terug in de diezelfde samenleving in de vorm van zorg en onderwijs. De andere 50% wordt vooral gebruikt voor het in stand houden van "het systeem".

Dit systeem heeft hoogtijdagen gekend in naoorlogse jaren toen de wederopbouw van Nederland en Europa voor veel groei en werkgelegenheid zorgde. Destijds werd tevens de maatschappelijke basis gelegd voor de huidige welzijnsnormen in de vorm van zorg en uitkeringsrechten en andere sociale zekerheden die zich in de samenleving hebben genesteld. Zij zijn een onmisbaar onderdeel geworden van de maatschappij die wij nu kennen en worden niet meer gezien als zuurverdiende luxe, maar als principieel recht. Welzijn kunnen wij definiëren als de mate waarop een samenleving "gelukkig en gezond" is. In principe is een gelukkige en gezonde samenleving in optimale staat om productief te zijn. Binnen dit hoofdstuk is veiligheid, samenhang, normen en waarden, geborgenheid en ondersteuning fundamenteel om de basisprincipes van geluk en gezondheid te waarborgen.

Zorg is ondergeschikt aan productiviteit

Maar de zogeheten zorgstaat was een onderdeel van de productiviteitsstaat omdat het gedeelte dat gebruik moest maken van speciale voorzieningen maar een onderdeel was van de gehele populatie die het grootste gedeelte van hun leven werkzaam waren en als zodanig gelukkig en gezond geacht werden.

Toen de samenleving geconfronteerd wordt met o.a. vergrijzing van haar populatie, langere levensverwachting van haar bevolking en de bijbehorende stijgende kosten in het uitgavenpatroon van de overheid wegens dezelfde welzijnsafspraken, begon de politiek onder grote druk te staan om het inkomstenpatroon evenredig te laten groeien met de toenemende kosten. Dat kan alleen door de productiviteit te verhogen ofwel economisch "te groeien". Het poldermodel van zorgzaamheid en productiviteit was een voorbeeld voor de hele wereld. Om dit in stand te houden moesten er politieke oplossingen komen:

1. Openen van de grenzen (Europa, vrije markten, enz). Dit heeft een dubbel effect: De lokale bedrijven kunnen zich ontwikkelen in een veel grotere thuismarkt en als zodanig meer werkgelegenheid scheppen (Lees: Inkomstenbelasting) en meer winstmogelijkheden ontwikkelen (Lees: Vennootschapsbelasting). Ook krijgen buitenlandse arbeiders toegang tot de Nederlandse arbeidsmarkt (lees: Inkomstenbelasting) en geven daar ook geld uit (lees: BTW)
2. Alle bevolkingsgroepen stimuleren tot het uitoefenen van arbeid. Werklozen moeten versneld terugkeren naar de productiviteitszone, weg uit de kostenzone. De emancipatiewens van vrouwen komt politiek van pas want het verdubbelt de beschikbare arbeidskrachten van het land. Wanneer die bronnen uitgeput zijn wordt een beroep gedaan op de oudere bevolking (pensioenleeftijd van 65 naar 67) of de jeugd (studerende jeugd integreren in educatieve werkprocessen) en de grenzen verder openen met toevoeging van Oost Europese landen en Turkije (weer vele miljoenen goedkope arbeidskrachten en consumenten).
3. De controle functie van de overheid opvoeren om misbruik van het systeem te voorkomen en vooral te zorgen dat de belastinginkomstestroom in stand gehouden blijft en de kosten tot een minimum worden teruggebracht (WAO onder druk, pensioensgerechtigden moeten belasting betalen, btw omhoog in sectoren, vrijwilligersorganisaties "professionaliseren", zorgkosten drukken, uitkeringen aan banden leggen, en ga zo maar door). Er ontstaat een

strafcultuur in een land dat oorspronkelijk een zorgcultuur had gecreëerd. Wanneer dit onvoldoende blijkt dan is verhoging van de belastingdruk of BTW de overgebleven optie. En dat is nu wederom gebeurd. De begroting van de overheid is voor 2008 verhoogd van 156 miljard naar 168 miljard euro (8% met een economische groei van maar 3%).

Het is natuurlijk duidelijk dat dit systeem niet ongelimiteerd kan worden voortgezet. Het probleem van de huidige politiek is haar afhankelijkheid van dit systeem en niet bij machte is een alternatief te bedenken zonder belangrijke risico's te nemen. Behoud van het systeem is al zo arbeidsintensief dat vernieuwing of innovatie niet bespreekbaar lijkt. De invloed van de Europese Unie betekent ook dat de overheid niet meer zomaar zelfstandig ingrijpende maatregelen kan of mag nemen. Een lobby voor verandering duurt lang en niet elk land van de gemeenschap verkeert in eenzelfde stresssituatie als Nederland om innovatieve ambities te ondersteunen. Daarbij blijven de handen van de politieke leiders gebonden wegens het democratische systeem waarbij de bevolking natuurlijk een uiterst behoudend stemgedrag vertoont om vooral de welzijnsvoorzieningen niet kwijt te raken.

De negatieve invloeden van het hierboven beschreven beleid zijn duidelijk aanwezig in de samenleving. De onvrede over de toenemende inmenging van andere culturen in Nederland, het gevoel van onveiligheid, de verharding van de samenleving, het ongenoegen over de belastingdruk, de vele berichten over uitkeringen die aan banden worden gelegd of zorgkosten die onder druk staan, en vele andere voorbeelden, dragen bij aan een gevoel dat er iets moet veranderen maar men weet niet wat en hoe op individueel niveau. Een klagcultuur is het gevolg.

Om de impasse te doorbreken kan men geen beroep doen op de politiek, niet in dit stadium althans, omdat deze zo druk is met het in stand houden van wat we hebben, in opdracht van de stemmende bevolking, dat fundamentele innovatieve verandering niet aangedurfd wordt. Creativiteit zal daarom toch uit de bevolking zelf moeten komen en eerst voldoende draagkracht en positieve referenties ontwikkelen om op termijn stap voor stap veilig overgenomen te kunnen worden door de politieke partijen. Zelf zie ik "ondernemerschap" als een van de motoren om deze verandering te weeg te brengen. Belangrijk is dat we met zijn allen de maatschappij op een heel andere manier leren bekijken en vooral ook een toegevoegde waarde erkennen aan datgene dat wij als normaal hadden geacht. Een zo'n fundamentele gezichtspunt verandering zou de structurele erkenning van "geluk en gezondheid" als maatschappelijke toegevoegde waarde kunnen zijn.

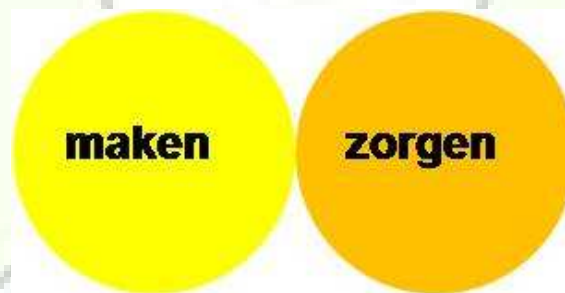
De "geluk en gezondheid" maatschappij

Het grootste probleem van een productiemaatschappij is dat "geluk en gezondheid" van haar samenleving wordt gezien als een kostenpost omdat het ondergeschikt is gemaakt aan puur materiële belangen. Waar voorheen "de veiligheid, gezondheid en het geluk van de medemens" het ambitieuze welzijnsdoel van de welvaart was blijkt nu hetzelfde welzijn de productieve welvaart zodanig onder druk te zetten dat de balans niet meer passend te maken is. Niet productieve leden van de samenleving zijn een last geworden die steeds moeilijker kan worden opgebracht.

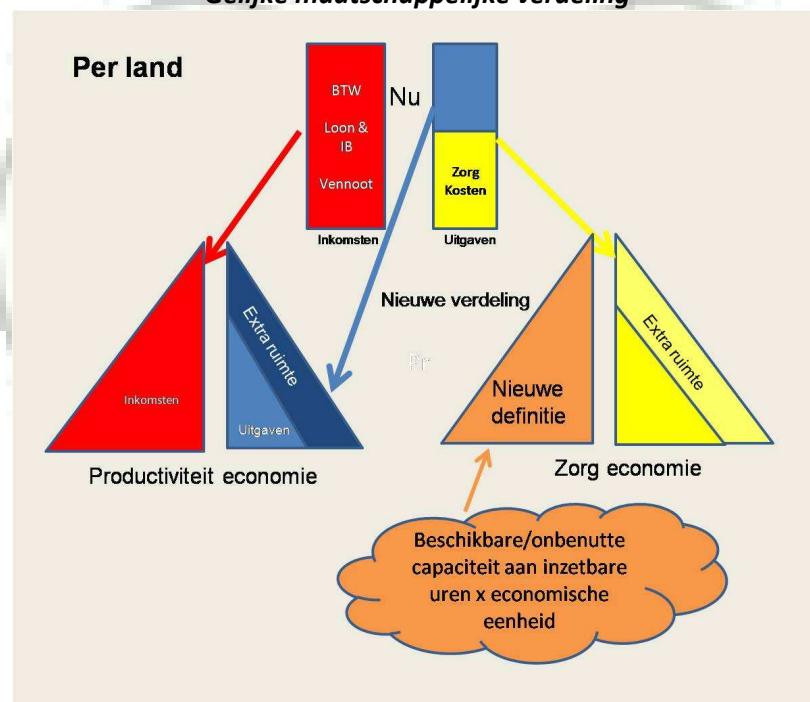
Als we de non-productieve gemeenschap nu eens even helemaal los zien van de productieve gemeenschap dan zien we dat ongeveer 50% van de algehele "te benutten" energie van de gehele bevolking (inclusief werklozen, gepensioneerden, niet studerende jeugd, maar ook de extra tijd van part-timers, enz) beschikbaar is "om er wat mee te doen". Er ontstaat een maatschappelijke verdeling gebaseerd op twee, van elkaar gescheiden, groepen die elk benut en georganiseerd kan worden. De productiviteit maatschappij is al georganiseerd. De andere, laten we het de "Geluk&Gezondheid" maatschappij noemen, mede omdat de zorgmaatschappij in het verleden is uitgelegd als "betutteling van de overheid", en de naam "gezondheidsmaatschappij" misschien een te eenzijdig beeld geeft van wat we precies beogen, is volledig open voor structurele organisatie en onafhankelijke waardeontwikkeling.

Deze nieuwe maatschappelijke poot gaat niet uit van materiële groei maar van **gezondheid, veiligheid, ondersteuning en motivatie om lang en gelukkig te leven**. Zo'n cultuur is niet nieuw. In de prehistorie was productiviteit ondergeschikt aan zorg en veiligheid. Men ging jagen om de gemeenschap te verzorgen, men verzorgde de gemeenschap niet om het te kunnen laten jagen. De zorg was er eerder maar is de laatste eeuwen structureel ondergeschikt gemaakt aan de productiviteiteconomie. Dat was maar goed ook want hierdoor hebben wij het begrip "welzijn" structuur kunnen geven.

Maar productiviteit en groei is niet noodzakelijkerwijs gezond en motiverend terwijl een langere levensverwachting financieel misschien niet haalbaar blijkt. En zorg en motivatie hoeft niet per se economische productief te zijn ook al zijn de mensen die erin actief zijn wel degelijk aan het "werken". Een G&G maatschappij zit dus anders in elkaar dan die van de productiviteit maar betekend wel degelijk een economische waarde. Reken maar eens uit wat de Nederlandse samenleving gezamenlijk heeft opgebracht in de laatste 60 jaar (alle miljoenennota's bij elkaar opgeteld). Daar hebben misschien drie generaties aan bijgedragen vanuit een gemiddelde levensverwachting (waarop de welzijnsorganisatie nu nog is gebaseerd) van 65 jaar. Als we dit extrapoleren naar een levensverwachting in goede gezondheid van 85 dan is de waardevermeerdering gigantisch door het productieve potentieel, ervaringopbouw van de populatie en de besparingen op gebied van onderwijs.

Gelijke maatschappelijke verdeling

Twee gescheiden organisaties en economieën

Pure productiviteiteconomien zijn de oorzaak van individualisatie van maatschappijen. Er ontstaan grote groepen mensen die doelloos thuis zitten omdat zij om een of andere reden niet in het productieve plaatje passen of eraan deel kunnen nemen. Een oliebron is een vorm van onbenutte energie. Als deze aangeboord wordt dan kan de olie te gelden worden gemaakt. Het heeft een waarde. De onbenutte menscapaciteit (ongeveer 50% gezien de levensverwachting van 85 jaar) kan gezien worden als een energiebron waaruit een G&G economie kan putten, net zoals een olieveld of gasbel onder Nederland. Maar die bron van energie zou eerst even waardevol moeten worden gezien als productiviteit, een waardering die zo waardevol is dat men er een brood, een auto of een huis van zou kunnen kopen. Geluk en gezondheid moet de basis worden van een waardesysteem.

Laten we nu even elk potentieel beschikbare uur van niet traditioneel productieve personen de waarde "1" geven. Ineens heeft Nederland er dan een nieuwe miljarden economie bij geschapen zonder de productie-economie aan te raken (die gaat gewoon door). Dit maatschappelijke vermogen is alleen nog niet economisch geactiveerd. Wanneer dat echter gedaan wordt kan de maatschappij op een hele andere manier worden georganiseerd. Hierdoor zal er zelfs ruimte kunnen ontstaan in de productiviteiteconomie om bijvoorbeeld belasting te verlagen, het ondernemersklimaat een nieuwe impuls te geven, de winstgevendheid groter wordt, de concurrentiepositie kan verbeteren of men meer kan investeren in duurzame innovatie of infrastructuur. Beide economieën zouden een interessante onderlinge balans kunnen zoeken waarbij vergrijzing, ouder wordende populaties en onproductieve mensen geen belemmering hoeven te zijn voor de toekomst van een maatschappij, integendeel. Deze grote groepen zijn juist weer nodig om de nieuwe parallelle maatschappij in stand te houden en verder te ontwikkelen. Er ontstaat een dubbele productiviteit, die van de toegevoegde waarde of maak maatschappij, en die van de gezondheid en motivatie van de zorgmaatschappij. Elk met een economische waarde, belastingafdracht en zoektocht naar balans. Nederland zou in een klap twee keer zo rijk zijn en gezond en gelukkig.

Hoe de materiële waardering eruit moet zien in de motivatie of zorgeconomie zullen experts en denktanks op innovatieve wijze kunnen ontwikkelen. Zijn er mogelijkheden om dat binnen het eurostelsel te regelen dan zou dat fijn zijn, ondanks de verschillende uitgangspunten van beide maatschappelijke uitersten. Misschien moet er wel een puntensysteem komen dat gebruik maakt van internet en een publiek waarderingssysteem? Het verzorgen van kinderen thuis zou een referentiepunt kunnen zijn, of onderwijs, het verzorgen van de eigen ouders of helpen integreren van allochtone burens. Een tennis, muziek of golfleraar kan ondergebracht worden in het motivatie/zorgsysteem en een maatschappelijke waardering ontvangen dat in perspectief gebracht wordt volgens de zorgcultuur die er ontstaat. Dat zou tevens groepen en individuen moeten motiveren zich meer of minder in te zetten voor een bepaalde taak, afhankelijk van het sociale belang binnen het zorgsysteem en de zorgbehoefte op elk moment. Hoe het model er uit komt te zien is niet belangrijk, er zijn genoeg geleerden voor om hier een geschikte oplossing voor te vinden. Belangrijk is dat het beschikbare vermogen groeiende is en benut dient te worden als onderdeel van de totale economie van een gemeenschap. En dat kan alleen door niet via de traditionele tunnelvisie de maatschappij te beoordelen en te structureren.

Het zal interessant zijn om op termijn de interactie tussen beide maatschappelijke onderdelen en economieën te bestuderen. Mensen kunnen parttime actief zijn in beide economieën.

Het is niet moeilijk om een micro testeconomie te organiseren om de effecten te bestuderen. Binnen een bestuurlijke eenheid zoals een dorpgemeenschap, een kleine stad of provincie kunnen de parameters worden ingevoerd en uitgetest. Proefgebieden zullen er voldoende zijn, vooral daar waar er, door omstandigheden, een grote bron van energie voor de G&G economie aanwezig is. Dit zijn dan typische regio's waar er een grote economische stress heerst rond de productiviteitseconomie. Gedurende de testperiode kan de politieke macht nieuwsgierig de ontwikkelingen bestuderen. Er

wordt pas definitief een maatschappelijke en wellicht grondwettelijke aanpassing gedaan wanneer de effecten van een duale economie (productiviteit en G&G) zijn uitgetest.

Maar globaal gezien zijn we nog niet klaar met onze nieuwe samenleving.

Milieumaatschappij

De G&G maatschappij kan veel stress weghalen uit de globale productiviteitwedijver door alle landen ook een parallelle zorgeconomie te gunnen waarmee de lokale bevolking zich voor een deel mee kan bedruipen. Beide economieën zijn echter belangrijk voor "**de mens**" maar niet voor de enorm belangrijke relatie van de mens met haar natuurlijke omgeving. Tot op heden heeft de mens naar behoefte kunnen parasiteren op haar omgeving omdat zij qua populatie en behoefte niet onuitputtelijk bezig was. Die grens is nu al ruimschoots overschreden. Zelfs als we onze productiviteitsnoodzaak aan banden leggen en de zorg organiseren, zijn we, met een wereldbevolking van 6 a 7 miljard individuen met westerse welzijn wensen, structureel bezig onze wereld snel en onherroepelijk leeg te zuigen. Dat is natuurlijk dodelijk voor elke diersoort en ook voor de mens als onderdeel van een groter geheel. Het is noodzakelijk en van levensbelang voor onze soort dat de mens zich ook zodanig organiseert dat het zichzelf niet onherroepelijk dood consumeert. Een milieumaatschappij is dus noodzakelijk, lokaal en globaal, niemand uitgezonderd.

In Nederland heerst een groeiend ondernemend MVO bewustzijn maar maatschappelijk is men heel erg welzijngesoriënteerd. Wat buiten Nederland gebeurd baart ons misschien zorgen maar dat het ons tot algemene dadendrang motiveert is teveel gevraagd. Toch mag het niet zo zijn dat een handjevol overconsumerende maatschappijen verantwoordelijk zijn voor de grote wereldrampen met de sterfte van grote hoeveelheden soortgenoten. 80% van de wereldbevolking leeft in armoede terwijl 20% verantwoordelijk is voor de klimaatverandering, grondstof tekorten en natuurlijke onbalans. Wij mogen ons dan wel gelukkig prijzen dat wij de rijkdom van welvaart kennen maar enig schuldgevoel rond de misstanden in de wereld is zeker niet misplaatst. Als wij bereid zijn meer te consumeren dan onze natuurlijke omgeving op kan brengen dan zullen wij dat op een andere manier moeten compenseren. Dat kunnen en mogen wij niet afschuiven aan de armoede, het leed en vroegtijdige dood van onze medemens elders in de wereld, noch verplaatsten naar verantwoordelijkheden in de toekomst. Als wij welzijn genieten hebben wij tevens de taak om creatief onze rijkdom te gebruiken om het armoede gat dat wij slaan te dichten.

Hoe ziet zo'n milieuorganisatie er dan uit?

De eerste stap is eigenlijk al gezet. Al vele jaren wordt er gepredikt over zure regen, stijgende zeeniveaus, smeltende polen, auto-loze zondagen, CO₂, globale klimaatverandering, water tekorten,

en ga zo maar door. De symptomen zijn duidelijk herkenbaar en er staan beroemde mensen op om ze ook nog eens algemeen bekendheid te geven en oplossingen af te dwingen. Natuurlijk gaan al die acties uit van een samenleving die vanuit een productiviteit discipline wordt geregeerd en alle filmpjes, doenscenario's gebruiken om de democratische samenlevingen voor te bereiden op extra kosten wegens investeringen in veiligheid en duurzaamheid. Individueel scheiden we al lang afval thuis om kosten te besparen in het scheidingsproces, en gebruiken we spaarlampen en leds om energieverbruik te verminderen. Speciale benzine, zonnepanelen, "afval is voedsel" zijn voorbeelden van acties die nodig zijn om onze plek terug te vinden binnen de universele wetten.

Aan de andere kant toont het WWF in een grondstoffenrapport aan dat de productiviteit economieën een veelvoud aan natuurlijke grondstoffen verbruiken dan de omgeving kan opbrengen. Deze organisatie heeft dat ook meetbaar gemaakt en zo blijkt dat de Nederlandse samenleving ruim twee keer teveel verbruikt terwijl de Amerikanen zelfs een nog grotere stempel (voetafdruk) achterlaten en Arabische landen nog veel meer. Kyoto afspraken en vele lokale acties zijn tekenen dat men de universele signalen naar de mensheid zelf serieus neemt maar dit lijkt langzaam, onvoldoende en vaak tegenstrijdig. De president van de USA zei recent dat milieu prima was als het maar niet ten koste ging van de concurrentiepositie van Amerika. Dat zegt genoeg.

Alle acties die voortvloeien uit milieubewustzijn moeten echter weer een plek vinden in de productiviteitshongerige westerse samenleving die ook nog eens volledig door de oosterse wordt overgenomen. Het is niet moeilijk in te zien dat de constante groei-behoefte van de huidige maatschappelijke organisatie strijdig is met milieueconomische doelstellingen. Als Nederland al een veel te grote aanslag doet op de universeel beschikbare grondstoffen, wat voor effect hebben 6 a 7 miljard wereldbewoners dan die op eenzelfde manier willen leven? Hetzelfde geldt voor alle westerse landen natuurlijk, allen in perspectief gebracht volgens het rapport van WWF (Living Planet Report 2006).

Zolang de machtspositie en focus van de productiviteitseconomie blijft bestaan als enige machtspositie in de wereld dan zullen steeds meer oorlogen gevoerd gaan worden tussen machtsblokken om de beperkte grondstoffen naar zich toe te trekken. Irak is een recent voorbeeld, maar China ontwikkelt ondertussen het Afrikaanse continent wegens de vele bronnen die het herbergt. Rusland bouwt aan een nieuwe machtspositie dankzij energiereserves die de laatste tijd steeds meer in de publiciteit komen. China bouwt ondertussen aan haar machtspositie binnen de productiviteitseconomieën van haarzelf maar ook door de anderen afhankelijk van haar te maken als (tijdelijk) lage loon land. Vroegere lage loon landen zoals Polen, Spanje of Marokko waren nooit een bedreiging omdat zij te klein waren en uiteindelijk als rijk land mee mogen spelen in het welvaartspel. China is echter zo groot dat het in haar ontwikkeling op termijn alle machtsposities binnen de productiviteitseconomieën op de kop gaat zetten. Dit geeft een korte termijn risico van een derde wereldoorlog. Zo'n oorlog is echter niet eens nodig want ook de Chinese groei kan niet ongelimiteerd doorgaan als er geen milieueconomie globaal wordt afgesproken.

En deze milieueconomie kan misschien in een keer de historische onbalans tussen het Noordelijk en Zuidelijk halfrond rechtzetten. Het zuidelijk halfrond is leverancier van de heel veel grondstoffen die in het productieve noordelijk halfrond worden benut. Toch is het zuidelijk half rond aanzienlijk armer dan het noordelijke. Aan de andere kant is het noordelijk halfrond de grootste vervuiler van de aarde en de hoofdoorzaak van alle milieuproblemen die wij kennen. Het zuidelijk halfrond krijgt deze ellende gratis mee en wordt er niet voor gecompenseerd. De schamele 0,7% aan ontwikkelingshulp die de rijke landen reserveren voor de arme landen is eigenlijk een belediging wegens de uitbuiting van diezelfde rijke landen en de vervuiling die zij veroorzaken. De landen van het zuidelijk halfrond zou eigenlijk het noordelijk halfrond moeten confronteren met een milieuboete van vele miljarden die zij zelf zou kunnen besteden aan het in stand houden van o.a. regenwouden, natuurgebieden en flora/fauna rijkdom met behulp van hun bevolking.

Een milieueconomie gaat uit van de globale beschikbaarheid van grondstoffen en de even zo globale plicht om daar duurzaam mee om te gaan. Hier wordt globaal denken pas echt belangrijk. We gaan uit van het principe dat "globalisering" een menselijke onzinnigheid is. De natuur kent geen grenzen, hooguit wat fysieke barrières zoals een zee, berg of lokaal klimaat. In principe is de aarde, het universum, beschikbaar voor alles wat zich erover wenst of kan verspreiden. Als er grenzen bestaan dan zijn die bepaald door de mens zelf. Globalisering is dus een woord dat probeert weer te geven dat de mens en alle afgeleide organisatievormen weer terug wil keren naar de universele basis van grenzeloos gedrag.

Vanuit deze gedachten is de beschikbaarheid van een of andere grondstof geen recht van een menselijke grensbepaling. Maar om dezelfde reden geeft het geen enkele menselijk begrensde omgeving het recht om meer te verbruiken, te eisen of te bevuilen dan de andere begrensde omgevingen die wij landen noemen, of productieve machtscentra. Een productiviteiteconomie geeft de een het recht om oorlog te voeren wegens grondstoffen terwijl anderen het recht toe zou kunnen eigenen om oorlog te voeren wegens oneerlijke bevuiling. Het een sluit het ander niet uit maar het blijft oorlog voeren om tegenstrijdige maar milieueconomisch gelijke principes.

Want een globale milieueconomie neemt als creditzijde de beschikbare grondstoffen wereldwijd en als debetzijde het gebruik ervan. Het unieke van deze economie is het feit dat als er een tekort ontstaat aan de creditzijde er nergens aandeelhouders of leningen te vinden zijn om het tekort aan te vullen (tenzij we natuurlijk Mars, Venus en andere planeten gaan leegzuigen). De oplossing ligt vooral aan de creativiteit en innovatie aan de gebruikerskant maar ook aan de in stand houding van de beschikbare vitale grondstoffen volgens de natuurlijke aanvullingsduur van elke grondstof. Aan de creativiteit en innovatie wordt gewerkt vanuit de productiviteiteconomieën maar het zou goed denkbaar zijn dat er milieueconomielanden ontstaan die uitsluitend de taak hebben grondstoffen aan te leveren daar waar nodig (water, hout, zuurstof en ga maar door) omdat zij daartoe beter geschikt zijn dan andere regio's..

Door wereldwijd een gemeenschappelijke organisatie (Verenigde Naties?) verantwoordelijk te maken voor de wereldwijde milieueconomie, terwijl de productieve en zorgeconomieën zich ontwikkelen op lokaal niveau, kunnen we plaatje compleet krijgen. De milieueconomie gaat niet over de gelijke verdeling van de grondstoffen maar over de bekende stelling "de vervuiler/gebruiker betaalt" maar met de toevoeging "de niet vervuiler/gebruiker ontvangt". Door een balans te zoeken tussen verbruik en niet verbruik kunnen Afrikaanse en Zuid Amerikaanse landen zich ontwikkelen als milieueconomieën terwijl andere landen zich beter voelen in hun rol als globaal productiviteit, of zelfs zorgland, of een mix van beiden.

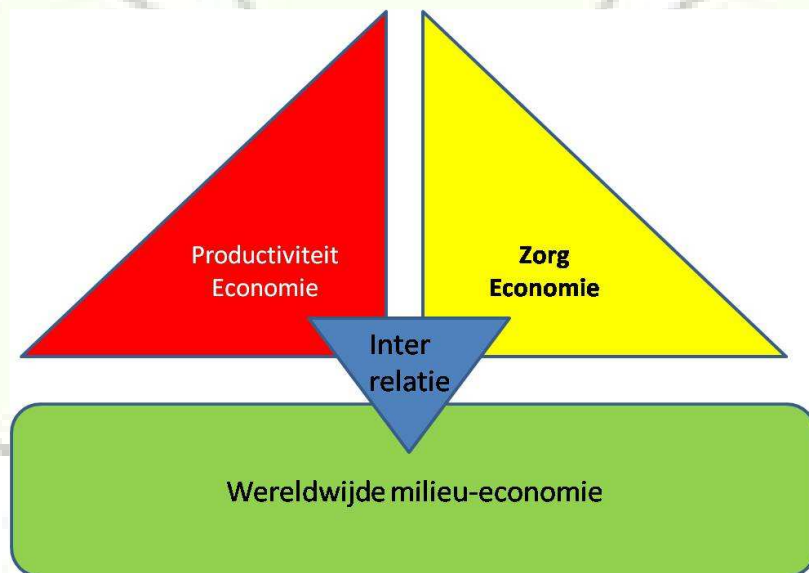
Heel belangrijk is dat de milieueconomieën gewaardeerd worden volgens universele principes van belangrijkheid. Het feit dat een welvaartseconomie het milieu systematisch uitput betekent dat dezelfde welvaartseconomie evenredig de milieueconomie moet compenseren. Dat zou de belastingaanslag op grond van universele milieuverantwoordelijkheden verdubbelen in Nederland hetgeen onpopulair zijn maar moreel gegrond. De verdubbeling van de lokale economie met een G&G economie zou dus niet zomaar uitmonden in extra middelen voor individueel gebruik maar broodnodig om onze verantwoordelijkheden in de wereldmaatschappij te dragen.

We zouden de milieueconomie in principe kunnen erkennen op VN niveau en op korte termijn laten controleren door een onafhankelijke organisatie zoals het WWF. Een aantal Afrikaanse landen zouden uitnodigt kunnen worden om als eerste milieueconomie volwaardig deel te gaan nemen aan de wereldpolitiek. Dit zou tevens de druk een beetje van de machtsketel van China (en het hele westen) halen en een nieuwe onderhandelingsverhouding creëren. Natuurlijk zullen China en India mee moeten doen in het geheel om het de nodige draagkracht te geven maar ik twijfel niet aan de

Chinezen noch de Indiase regering om hierin mee te gaan. De USA, Rusland en landen in Europa baren mij meer zorgen omdat zij een historische machtspositie zullen moeten prijsgeven en hun grondstofvoorraden en behoefte onderbrengen in de globale milieueconomie terwijl zij duidelijk moeten investeren in duurzaamheid om een te grote "groene euro"-aanslag vanuit de VN te voorkomen.

Misschien ligt hier de krachtige rol weggelegd voor Nederland of Nederlanders om deze nieuwe globale driedeling: productiviteit, zorg en milieu verder vorm te geven of zelfs binnen haar grenzen uit te testen. Als klein landje hebben we wel een aantal landgenoten op machtige posities in o.a. de VN maar ook vanuit het koningshuis (Willem Alexander met het waterproject, Maxima vanuit haar Zuid Amerikaanse oorsprong en microkredieten, de erfenis van Prins Bernard, enz) omdat na de testperiodes de rest van de wereld warm te maken voor de Nederlandse innovativiteit.

Aan de andere kant zullen landsgrenzen op termijn vervagen en wellicht volledig verdwijnen. Binnen de machtsverdelingen zal misschien ondernemerschap op moeten staan om de bovenstaande verantwoordelijkheden structuur te geven en maatschappelijke eisen te gaan stellen aan de politieke bewindvoerders.

Conclusie:

Er zouden **lokaal** twee maatschappelijke eenheden (maak en zorg) kunnen ontstaan en een derde (milieu) met **wereldwijde** basis die onderling van elkaar afhankelijk zouden worden onder de politieke begeleiding van de landelijke machten en binnen het democratische regiem. Landelijk zouden de drie economieën een maatschappelijke driehoek kunnen gaan vormen terwijl globaal met name de milieueconomie vorm krijgt die de lokale productie en zorgambities onder innovatieve druk houdt. Er zou geen materiële oorlog meer gevoerd hoeven worden en terrorisme zou haar bestaansrecht om dezelfde reden verliezen. Dit alles is nu mogelijk, lokaal en internationaal.

Een andere visie is ook mogelijk maar die beschrijf ik liever niet.

Auteur: Jean-Paul Close, juli 2007.

Jean-Paul Close is CEO van de 5K beweging voor MVO

www.5k-consultancy.com

www.marktleiderschap.nl

Tel: +31 647189280